

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ СССР-ЭЙ ТЭМСЭЛ

Совет ба габаадын журналистнуудай
пресс-конференци болобо

Эб найрамдал тухай амгалан байдалтай тулөө совет ардад тэмсэл тухай Ленинск декретад гараараа 50 жэлэй ойдо зориулагдан пресс-конференци октябрийн 20-до Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитетдэ болло. «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхжүүлэнэи тулөө» уласхоорондын Ленинскэ шагтай лауреат, Советскэ комитетдэ турүүлэгшэ Н. С. Тихонов мэдээсэл хэб.

Пресс-конференцидэ Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитетдэ журналистнуудай секретарь М. П. Котов, СССР-эй ардад артист Г. В. Александров, СССР-эй Медицинын эрдэм ухааны академин вице-президент В. В. Кованов болон бусад олонингын ажал абуулагшад хабаадажа, корреспондентнуудай асуудалнуудта харюусаа.

БУРЯДАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советдэй, Министруудэй Советдэй орган

СОВЕТ АРАДУУДАЙ АЯН ДЭЛГЭР БҮЛЭ СОО

Октябрийн социализм 50 жэлэй гэгээн КПСС-эй Телесүүд дотор ингэглэнэ:

Совет ардуудай аян дэлгэр бүлэ соо общество, дотор наипарад үндэһэ яһатанай арга, хани барисаан, тарисаан баталдагдан, гашаада халбаран хүгээ бээдэ дүгэлдэсэ бхи үндэһэ һуури аһахай. Энэ хадаа соо, агуу Лениней национальн гайхамнагта мүн.

Бүдүүлгит мал ажалтай социализм ёһонтой хэмгын үр ташуур, модон аһаарууд бусад хүлээ тракторнууд сагай онгохо текторнууд мунхаг байдалтай гэгээн гэрэлтэ коммунист ажлуудал. Энэней үрү социализм нани 50-дүй оройдоол 50 жэлэй үнэн зүрхэнэй туһаламшадан бэлэй. Тийн бүдүн үнгэрһэн 50 жэлэй дүн туралтаниие гайхамнаар урагшаа дабаа дүгэлтгын түүхын шама алд гаран, сэлэ соо үргэн харгыда орохор засагаа тогтоожо, дали тургажа, үнэн бээ бэлэһэн аһуудай зэргэдэ ябаруураа суурхуудал.

Бүдүн түүб мал ажал бурлад орон мүнөө нинэ республика гэһэн дээдэ дэлхэйн түбинуудуудал. Манай республикэ олон тоото пром-продуцинууд манай област, хизаарнууднаа зарин олон оронуудта бээ. Совет засагай үелэ орон самолёт, тепловоз, элэктродинагатель бор аһууданг ийбор гаргадаг промшленосаала халбаринуудыие шалт болгожо, мүнөө олон фабрика, завод болон комбинат бурхөөдөө. Мүн манай техникээр түгээсэ бэлэ, оньһожоруудлагдан аравлан ба мал ажалыие үе, эдэ хоолой, тухай түбинуудээр оорыгөө хүсэл гэдэ гадна, Эхэ оройнойгоо шилдэг эхэ хубитала.

Культурын, эрдэм науцарыие бурлад ард дэлхэйнэе. Галсахан дээдэ шүүдэ таллар манай республикэ Европийн түрүүшэ гүрэнүүд болохо Франц, ФРГ гэтыие хөлө хойш. Манай бэлгитэй артист, Африка болон Европийн дунд ендэр дээрэ гаража, мандаа суурхуудна. Буряан эхэ-болондой номууд халбарышадай дүгөө хүлээгшдана. Энэ хадаа 50 жэлэй

дэй урла тээ бүрэн шахуу үзэг бэшг мэдэхэгүй байһан ардад туйлалта гэһил гэжэ хануудал! Мүнөө буряад ард бүхы совет үндэһэ яһатангай суг хамта коммунизмын гэгээн гэрэлтэ замаар эгнэгэл түгээ урагшаа даһана. Энэ үдэрнуудтэ Агууехэ Октябрийн 50 жэлэй алдартэ оёе угта-хала түхээржэ, буряад ард үнгэрһэн сагай туршада туйлһан амжалта, илалтануудайгаа дунгуудыие согсоходоо, Лениней национальн политикыие сэгэн мэрэгнээр бөөдүүлжэ, манай оройной ард бүгэдэндэ жаргалтай хуби заяа олгоһондэе Коммунист партияда, Совет правительствдаа гүн сэдхэлэйнгэе баяр хүргэнэ. Мүн шэрүүн шагта үе сэгтэһе. Баяр баясалтангайиёе ерэхэдэ суг хамта, ээм ээмэ түшэлдэн байһан аха дүү ород ба совет бусад аралуудта халуун баяраа зориулан, бурлад ард холодоо домогтон байха.

Эгээл энэ шар манай социализм обществын үшөө нэгэ онсо шэнжа шанарыие — пролетарскэ интернационализмын ёһо гуримудай бодогоор бөөдүүлэдажэ байһые гэршэлэн харуудал. Эхэ-шье, багышые үндэһэ яһатан Совет орон дотор хоорондоо экономическа, соёл культурын болон ажаһуудалтай элдэб яһан холбоо барисаатай юм. Энэ холбоо барисаанай энэ үндэһэн манай нигтэ нэгэн үзэл суртал, хүсэл эрмэлзэл, марксизм-ленинзмын һургаал мүн. Энэнейл ашаар ондо ондоо үндэһэ яһатан хоорондоо хата мунхын холбоо барисаагаар бэхжэнхэй. Энэ аха дүү ёһонтой холбоо барисаан совет ардад хүгжэлтын, манай бүхы амжалтын ба ерэдүйнэй түшэг тулгуур болло.

Мүнөөшье Агуу Октябрийн гайхамнагта оёе угтажа байха зуураа, Буряад орондо ажаһуудат олон ондоо үндэһэ яһатанай түдөөлгөшд—орд, буряад, эвнэг, татар, украинец, киргиз, казах болон бусад—ажахын, соёл культурын алишые халбарыда хүдэлхэ зуураа, нэгэ адли манай эрмэлзэлгэйгээр, хүдэр гарнуудна аха дүүгэй заншалаар барисан, коммунизмын жасдаа бэлгэдэ бэлдэнэ. Эдэл хүнүүдэй баатар ажаллаар манай республикын промшленосаала дүүргэжэ абана, хүдөө ажа-хымнай эдэ хоолой зүйлнуудыие элбэг дэлбэгээр абажа, гурнайиёе үмэнэ абаһан уялгаа үзүүлэн дүүргэхэнэ. Инэ амжалта, илалтанууд саамдашые туйлагдаха. Энэнейл энэ үндэһэн совет ардуудай хани нэгэдэл мүн!

Нимэ баян дэлгэр, үржэлтэй байһан бүлэ соо жаргал олоһол буряад ардад бар халижа, социализм эхэ оройно алтаршуулан, тэрэ хөгжэе үрөөшэ.

Манай оройной ардуудай хани барисаанай, зол маргалтай бата хэрэм, эб найрамдал ба хүгжэлтэ дэбжэлтын найдамтай түшэг тулгуури — Совет Социалист Республиканыудай Союз мандаха болтогой!

МОСКВА. Ажалтай багыагай бүдэ тэмдэг болохо КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй, СССР-эй Министруудэй Советдэй, ВЦСПС-эй ЦК-гай 1967 оной январин 4-нэй тогтоолоор бин болгондонхой.

Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социализм мурсыондэй дунгуудай гаргаданай хүлээр эдэ дурахаалта тугууд уялганууд дүүргэлээр эгээл эрхим һайн үр дүн туйлһан промшленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай, колхоз ба совхозуудай коллективуудта хэтэ мунхын хадгааламжада үлэхэ юм. Зураг дээр: КПСС-эй Центральн Комитетдэй, СССР-эй Верховно Советдэй Президиумдэй, СССР-эй Министруудэй Советдэй, ВЦСПС-эй дурахаалта тгтай жоур таланы (дээдэ тээнь), ара таланы (доодо тээнь). ТАСС-ай фотохронико.

НАЙР НААДАН...

Захагүй үргэн
Замбуулин соо
Найр наадан
Наржа байнал.
Балта, Хадуур
Барихан айлан —
Октябрийн тугые
Ошотуулан элшэн
Үрэй Солондо
Үглөөгүүр буулай.
Марс барлашоод,
Маһайтараа эвнээ.
Нара сэгэгүүдые
Нарбайн хатарна.
Юпитер үбгэжөөл
Юнэ дахижа
Урматой гоёр
«Ура!» хашхарба.
Огторгойн олон
Одо мүшэнүүд
Баярлан хүшишоод,
Барандаа хатаралдан,
Манай ороние
Магтан дуулана!

ЗОРИГЖОНХОЙ

Буряадай түрүүшын эрдэмтэн эхэ нотагай тарьянал, маншад дүлэтэ Октябрийн дүүрэн табиң жэлэй ой ажалтай эхэ амжалта, туйлалтануудаар угтажа байна.

Доржи Банзаровой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ маях, һу худалдаха юнэ һарын түсөө болзоорһоон урид дүүргэжэ, мүн нооһо худалдаха жэлэй түсөө 106 процентдэ хүргөө. Эхэ оройноо даа-барнаа хоёр дахин эхэ оройно тарда үгөө. Мүнөө артелиин һаалишад, малшад гүрэндэ 13,3 мянган центнер һу худалдаха жэлэйнгэ түсөө ноябрийн 1-дэ дүүргэжэ, түсөөһөө гадуур 2000 центнер һу бэлдэхэлэй пунктда оруулаа зорилготой юм.

Колхозной малшадтай туйлһан энэ амжалтада һаалин нэгэдэхи фермиинхитэй (дагшань Л. Балданов) ородосото ажалтай хубита эхэ. Тус фермэ юнэн һара соо 2800 центнер һу һааха дарабаритай аад, хамта 3307 центнер сагаан эдэе абаа. Эдэ үдэрнуудтэ жэлэйнгэ түсөө дүүргэбэ.

Эндэ түрүү һаалинша Дулмажап Самбуевтай Балданова эхилэн дурдаха хэрэгтэй. Энэ нүхэр һу һааха жэлэйнгэ түсөө 4 һараар урид дүүргэжэ, хамта 120 центнер һу абаа гэхэ гү, али үнээн бүрийнөө 2062 килограмм һу һаахай. Дулмажап Самбуевнадал адли нимэ эхэ һу һааһан хүүн гансаһыи энэ колхоздо бэшэ, бүхы аймаг соо үгы.

Хорёод жэлдэ һаалиншаар худалжэ абахадаа хэзээшье хүнэй хойно гаража үзөөгүйб. Мүнөө дунь гарааны һаа, залуунууднаа гэгээлхэгүйл гэгэ оролдоноб, — гээд нүхэр Балданова эвнэхилэн хэлээтэ.

Дуршад ехэтэй һаалиншиһаа жэлээ абан, нүгөө нүхэдыншые эрчимээр хүдэлнэ. Һаалишад Илден-Еши Балсанова, Санжа-Ханза Гадьянова, Цындэ Батуева, Зинаида Чагдурова гэгшэд жэлэй эхилһэ хойшо бүлэг үнээдлээ 350—370 центнер һу һаагаа.

Алдартэ ойн байрай үдэриёе угтуулан, эдэ үдэрнуудтэ фермиин һаалишад бүрн эршэмгэйгээр хүдэлжэ байна. А. МОДОНОВ. Эдэһэн аймаг.

БЭРХЭШҮҮЛ ШАЛГАРНА

Улаан-Удын Лениней орденото локомотив-вагон заһабарилгын заводой олон тоото пех, участогууд ба бригадануудай дунда дэлгэрһэн социализм мурсыон үдэрһөө үдэртэ бүрн эршэдэнэ. Заводой бүхы худалмариһад 1967 оной түсөөые болзоорһоон урид дүүргэхын түлөө оролдожо, эршэмтэйгээр ажаллана.

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан дээшэлүүлгэдэһэн уялгануудыие едэнэр эрхимээр дүүргэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн сентябрь һарын дун согсогтодоо. Заводой пехүүдэй олон участок, бригаданыуд ажалдаа эхэ амжалтануудыие туйлажа, «Эрхим участок», «Эрхим бригада» гэгһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Нэрлэбэл, электромашинна, вагон заһабарилгын, локомотив хабсарилгын пехүүдэй, секционо, электро-хабсарилгын участогууд болон. Тийнхэдэ заводой пехүүдэй 11 бригадэ үнгэрэгшэ һарын ажалтай дунгөөр «Эрхим бригада» гэжэ нэрлэгдэжэ болоо.

Л. УЛАНОВА.

Түсэбүүдэ болзорһоонь урид дүүргэе

Оройной областнууд, хизаарнууд болон автономито республиканыудай худөө ажахын худалмариһад Агууехэ Октябрийн социализм революциин 50 жэлэй ойе эрхим бэлдүүдтэйгээр угтахын түлөө мурсыон, гүрэндөө хартааба, өвөө болон мал ажалтай продуктуудыие худалдаха түсэбүүдэ болзорһоо урид дүүргэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, Новосибирскэ областин колхозууд болон совхозууд тушаан абалтын пунктнуудта 116 мянган тонно, Эрхүүгэй областин—76 мянган тонно, Нурганскэ областин—41 мянган тонно хартааба, Хабаровскэ хизаарай—18 мянган тонно, Краснодарай хизаарай—373 мянган тонно овош, Амарай областин—20 мянган тонно, Номин АССР-эй—15 мянган тонно овош тушаагаа.

Тэрэһэндэ Калининскэ ба Пензенскэ областнуудай худөө ажахын худалмариһад гүрэндөө һу, маях, үндэгэ, нооно худалдаха жэлэйнгэ түсэбүүдыие амжалтагайгаар дүүргэбэ.

Хартааба, өвөө ба малай аһар шэмэ худалдагдажа үргэлжэлһөөр.

ШУБУУШАДАЙ БЭЛЭГ

Бэрэней адаг тоехондо дүтэлжэ аяхада, олон мянган шубуудай мангаар шаг шуула табиладань холохоһоһоо дууддаг.

Эндэхи Эрхиргэй совхозой шубуудай фермэдэ 70 мянган талха үсхэбэриһэдэгдөг юм. Тус фермын шубуудад Агууехэ Октябрийн ойн хүндэлэлдэ социализм мурсыондэ оролдожо, байһна ондо 2 миллион 200 мянган үндэгэ Эхэ оройноо үгэхэ түсэбтэй аад, өһөдлөнгөө арга боломжыие хаража үзөөл, энэһэндэ гадуур шөө 300 мянган үндэгэ худалдаха уялга абаа йэн.

Эдэней хэлэһэн үгэ хэһэн ажал хоёрын алгасаагүй. Фермын шубуудад жэлэйнгэ түсэб ноюлин эхээр дүүргэһэн. Сентябрьн 1-дэ 2 миллион 500 гара мянган үндэгэн тушаагдалан байна. Энэ туйлһан амжалтагаар һаанаага аманаргүй, ойн байрай үдэр болотор талха бүрийнөө хамта 120 үндэгэ абахын тула шубуудад мурсыонэ. За-

рим шубуудад уялгаа дүүргүтэй байна. Энэ жэлдэ билэ Эрхүүгэй шуубуудай фабрикада голландска үлгэрэй нэгэ бүлэг талхагай дальбара асарна һамди. Тэдэний үндэгэлжэ өхилдөө, үнгэрһэн 9 һара соо тус бүрийнөө 140 гаран үндэгэн абаа,—гэжэ шубуушан Галина Орлова хооронэ. Фермынхид гансахан талхаа үндэгэ суглуулхыел мэдэдэ байлаггүй, шубуудайгаа үүтгэр байжаруулаха, тоевн өлшөрүүлхэ тушаа анхарал эхээр табила. Энэ жэлдэ өвөөдөө 40 мянган дальбара дэгжэжэ, үсхэбэриһэдэ таба. Тэдэниие дүршэлтэй хүнүүд Зоя Некрасова, Галина Семашкина, Мария Калашникова гэгшэд харууладаг.

Тус фермын бусадые бэрхэ шубуудад Надежда Протасова, Евдокия Шитина, Мунвара Шамбатова болон бусадые нэрлэн дурдахаар.

Н. КУЧУМОВ. Загарайн аймаг.

АМЖАЛТАТАЙ ЯБАНА

ҮДЭР хоногой үнгэрхэ тудам

Агууехэ Октябрийнманай алдартэ табиң жэлэй ой улам улам ойртожо байна. Энэ гайхамнагта үдэртэ зориулажа, ажалтай долотомо эхэ амжалта, тобоймо һайхан илалта туйлахын тула хүн бүхэн хамын шаман оролдоод, хал хаангүгэй эршэ эдги ехэтэй мурсыондэй худал сохилон байха хэ юм. Манайиёе Хүсөөтын отделинни һаалин фермиинхитэй олон түмэнэй энэ мурсыондэ оролдожо, Эхэ һайхан оройнойгоо мандалта өлбөнгөө хубита бэлэг табиладань гэжэ оролдоно.

Тус фермын һаалишад жэлэй үнгэрһэн юнэн һара хахал соо муу башээр хүдэлжэ гэжэ хэлэмээр. Жэшээлхэдэ, юнэ һарын түсэбтэй ёһоор 1167 центнер һу һааха гүрэндэ тушааха аад, мүнөө 1300 шахуу центнер һу бэлдэхэлэй пунктда оруулаа байһаби. Харин үнгэрэгшэ сентябрь һарада 126 центнер һу гүрэндэ худалдаха түсэбтэй байбал, үнэцнөө 143 центнер сагаан эдэе Эхэ оройноо үгөөди. Ондоогоор хэлбэл, гүрэндэ һу худалдаха жэлэй түсэб хоёр һараар урид дүүргэгдэхэн гэшэ.

Һаашаг фермын һаалишад, малшад өһөдлөнгөө арга боломжыие үнөө дахин шарнаар хаража, тооложо үзөөд, жэлэй түсэбөө гадуур 300 центнер һу нэмэжэ худалдаха гэжэ шийдэбэ.

Урда жэлүүдтэ тус фермэ һу һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө аһала дүүргэгдэһе һаа, отделин, совхоз соогоо эрхим түрүү гэгэ тоолодогогүй байгаа. Харин байһна ондо эндэхи һаалишад, малшад ойн байрай жэлэй түрүүшын үдэрэй бөгөө ахлажа оройноһоо хойшо хэзэ хэзээһэн хэһэ габнагай шударгы, оролдоһоондэ байһаар худалжэ эхилэе юм. Илангайа үнгэрэгшэ үбэй, хабар, зунай һарануудта үнээлэй харуула, тэжээлые зүбөөр эхилдэхэ, һайнаар адуулаха, тэдэнэ оролдоһотойгоор һааха таллар фермые дааһа Владимир Ишмаев түрүүтэй, һаалишад, малшадын бутла хүсэ шадаала, дуршал мэргэжэлэе элсүүлэн хүдэлжэ.

Хэһэйи мэдэлээр, намартаа ургамал ногооний хадгаржа эхилдэхэ үнээд һу шэмээ зарим талы татажа захалдаг гэшэ аад даа. Тиймэ юмын тохсолодогогүй түлэ фермынхид хабар бусадан дүлэһэг 53 гектарта өбөө, гөрөх гэхэ мэтэ ургамалнуудыие хойлоо тарьяа һэн. Тэрэнэ август соо ноо хогоохон зандаһ сабишад, бэлдэхилнэгэ халуугаар үнээдтэ нэмэлтэ тэжээл болгон адуу-тэжээл юм. Нилээд холгом болотор үнээдэ үдэр һүнгүгэй адуудад байгааби.

Эдэ бүхы хүсэл оролдолгын аһа үр дэмэ ошоогүй. Хэрбээ нелондо энэ үдэ үнээн бүрийнөө 1015 килограмм һуи һаагдалан байбал, мүнөө үнгэрэгшэ юнэн һарада үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 1450 гаран килограмм һуи аһаа. Зарим түрүү һаалишадтай жэлэйнгэ түсэб, уялга болзоорһоон урид дүүргэбэ. Жэшээлхэдэ, жэл соо үнээн бүрийнөө 1600 кило-

грамм һу һааха уялгатай аад, мүнөө һаалишад Дашима Шидянова, Валентина Ринчинова, Дуарма Эрдынеева, Гасема Шагдарова гэгшэд тус тустаа 1610—1720 килограмм һу һаахай.

Түрүү һаалишадые нэрлэхэдэ, мүн һаһа мал адуулагшад тухай дурдангүй үнгэржэ болохогүй байна. Фермын үнээдые олон жэлдэ адуулжа байһан малшад Дашабад Шагдаров, Дмитрий Дамдинов гэгшэд фермын туйлһан амжалтада бага бэлэ хубита оруудаа гэжэ хэлэхэ шухала.

Гадна эндэхи һаалишад, малшад гансал үнээдэ һаагаа, элээлүүлэд байдаг бэшэ. Тэдэнэ зундаа, намартаа өвөөдөө малайнгаа эхилэ үбэй, зөлөнко сабшажа абадаг, силос лаража бэлдэжэ. Энэ жэлдэ нилээд эхэ үбэй һүрлэлэ абалт, 1200 тонно силос лараа. Мүнөө зөлөнко, һоломо зөөжэ, малтайгаа байрада суглуулжа байһаби. Мүн үнээд, тугалчуудайнгаа халла хорёо һальбэжэ, заһажа, дулаажа эхилэ.

Нилээд гэгтэ хүйгэржэ, өлбөной саг болол һааль, үнээдэ дулаан байрада оруулжа, рашинной ёһоор зүбөөр элээлүүлжэ захалха байна. Ондоогоор хэлбэл, хэһэ жэлдэ бүрн оролдоһотой һайнаар ажаллажа, сагаан эдэнэй булаг улам эхээр бурьтуулха, һаһа һуулаар билгаруулха байһаби малай.

В. ГАРМАЕВ. совхозной 5-дах отделинни зоотехник. Мухар-Шэбэрэй аймаг. «Эрдэм» совхоз.

БУРЯАДАЙ ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВЫН ДОЛООН ХОНОГ

ХЭБЭД НОМХОН ХЭЖЭНГЭЭР...

Номхон Хожонго нотага эдэ үдэрнуудтэ эзэнэйһинэе хүлэгтэй, хүхуотэй байба. Нилээд, эндэ буряад литература, искусствын хоног—эхэ һайндэр үнгэрбэ ха юм. Буряад түгээхэлэй концерт, үлээлгэнүүд хэдэ эзэрнуудта болоо. (Худанай совхоз). Эндэ үдэриёе уран нөл, артистнуудаа һурагшад, пионерүүд аһарлаха. Удэһонинь, нотагай клуб соо худалмариһадтын уулзалтын үедэ, анха холкоз байгуулаһанан, сууга луговод Ч. Бардаев, залуунууднаа комсомолец-комбайн Цыденнапов болон бусад республикынгаа амьшлостдо, юуын бэлгитгэдэ ендэр дээрэ-мандала, ленинскэ национальн политикын оид амжалта, үүргэ тухай ойлсон тэмдэглэхэ үдэһэй ажал худалмариһад бүрн эхэ амжалта.

Хожонго тосхон. Эндэхи уран гоёр шэмэглэгдэһэн клуб соо хүн зон хүжинэме дүүрэн байба. Аймаг дотор үнгэрэгдэһэн буряад литература, искусствын долоон хоногой дунгууд тухай КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Г. З. Бальжиров дэлгэрэнгүйгээр элдхэбэ. Удаань айшадта КПСС-эй райкомой болон айм-гүйсэджомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Харюутай үгэ Хоца Намсаревтай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай директор нүхэр Ц. А. Барбаров хэлээтэ. Нилээд Хэжэнгын аймагта литература, искусствын долоон хоног һайндэрэй оршон байдалда, эхэ амжалтагайгаар үнгэрэн, түгээсэбэ.

Ж. Батуев буряад хүгжэмэй юрэнхы хүгжэлтэ тухай нилээд һонирхолтой баримтануудыие дурдабал. Түгээхэдэнь КПСС-эй Хэжэнгын райкомой, аймгүйсэджомой зүгһөө «Хэжэнгын гол» газетын редактор нүхэр З. Лубсанова дурсагдан долоон хоногто хабаадагшадые амаршала, аймагтай хүтөл-бэрилхы зургаануудай Хүндэлэлэй грамотануудыие айлшадтаа барюулэбэ. Хэжэнгэ тосхон. Эндэхи уран гоёр шэмэглэгдэһэн клуб соо хүн зон хүжинэме дүүрэн байба. Аймаг дотор үнгэрэгдэһэн буряад литература, искусствын долоон хоногой дунгууд тухай КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Г. З. Бальжиров дэлгэрэнгүйгээр элдхэбэ. Удаань айшадта КПСС-эй райкомой болон айм-гүйсэджомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Харюутай үгэ Хоца Намсаревтай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай директор нүхэр Ц. А. Барбаров хэлээтэ. Нилээд Хэжэнгын аймагта литература, искусствын долоон хоног һайндэрэй оршон байдалда, эхэ амжалтагайгаар үнгэрэн, түгээсэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фермын һаалишад ажал худалмари тухайгаа отделинни зоотехник В. Гармаев. хөөрөлдөжэ байна. Зүүн захалань М. НАМИКИЛОВАЙ фото.

ПРОПАГАНДИСТНАЙ СЕМИНАР

БЭШҮҮР. Наяаг КПСС-эй райком пропагандистнай семинар үнгэргэбэ. Тус семинар аймаг аймаг аймаг хуудалбарилга, багшанар, партийна, советскэ болон комсомолой эмхэндүүдэй хүдэлмэрилгэдэ уригдалан байна.

«КПСС-эй Тезисүүдэ тайлбарилан ойлгуула талаар партийна пропагандын уг зорилгоонууд» гэһэн эхлэлд КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой пропаганда ба агитацион танагы дагшта С. Г. Санжиев хэлэн байна. Гална совет арадай һуудал байдалы

Һайжаруула тухай партиин НК-гай сентябрийн Илеумай нийлхэбэри тухай, нийтэн артам саашан хуураахын, коммунист байгуулалтада тэрэнэй дүүргэдэ үүрэг дэшилгүүдэн тула «Бэшүүрэй райкомой семинар» тухай эхлэлдэ һонирхолтойгоор хөөржэ үгөө.

«Октябрийн 50 жэлэй ойдо зориулагдажа абтаһан социалист уялгануудай үр дүнгүүд» гэһэн эхлэлд КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой секретарь Б. Н. Санжиев хэлэн байна. Нүүтээрн пропагандаистнар

хоёр секцидэ хубааржа, семинара саампадан ургалжадүүлэе. Семинарай түгэхэдэ аймагай эрхим пропагандаистнуудта грамота, шагнал барюулагдалан байна.

ХОРИ. Партийна һуралсалай эхилхн урда тээ партиин пропагандаистнай семинар үнгэргэбэ. Эндэ хэдэ хэдэн лекцинууд уншагдаһан, методичка заабари үгтэлэй байна. Агуухэ Октябрийн революциин 50 жэлэй ойдо зориулагдаһан КПСС-эй НК-гай Тезисүүд тухай, партиин һуралсала ба пропагандаистнарай зорилго тухай КПСС-эй райкомой секретарь В. Г. Гумиллов эхлэл хээ. Ж. БАДМАЕВ.

АМАРХА, АЖАЛЛАХАДА АЯТАЙ БОЛОХОЛ

Хөөр-гурбан жэлэй урда Бэшүүрэй аймагай Калининнай эрэмжэтэ колхозоор абаад олоһон хүн мүнөө эрбэл, эхээр һонирхохо, гайхахашы ёһотой. Юб гэхэдэ, тус колхоздо горитойхон барилга хөгдөжэ, нютагай үнгэ шарай танигдамагүй ондоо боло-тороо хубилаа.

Хуушан орботор клубай орондо хоёр зуу гаран хүнэй һууха һаруул уужам клуб баригдажа, колхознигуудыс урмашуулан баясуулаа. — Артистуудай арай гэжэ ерэхэдэ клубнай уйталага, концерт харыхаа сугларһанше, концерт табихаа ерһөншье сондо муу байшта һон. Мүнөө һанаагаа зөөхөө болонхойһи даа. — гэжэ колхозой түрүүлгэшэ Чимит Митянович омогорхон хэлэнэ.

Айд бүхэн шахуу шэнэ гэр байрагай боложо байһай. Тэрэнһээ гадна, магазинай, һургуулин ша-нэ байшанууд баригданхай. Колхозны һүүлэй үедэ типо-вой байрануудыс олоор барюул-жа эхилэнхэй.

Совет засагай 50 жэлэй ойг хүндэлдэ дэлгэрэн социалист мурсыондэ оролсоод, энэхн колхознигууд гүрэндэ тариа тушааха хоёр түсэб дүүргэе.

А Л И Ш Ъ Т О С Х О Н Д О Ш Э Н Э Б А Р И Я

Манай колхозоо хүдэлмэри эхээр абуудуулан илангала ойн байрай хүдэлмэрин, культурно-хуудалбарилга гэр байрануудыс танил барилжа байһайбди, «Табил бирикэ» колхозой танил гашан Яков Котовский — Энэ хүдэлмэри дээрэ чан, П. Исаия, П. Кобя Ветров гэгшэдэй бригад һайнаар ажаллажа байһан нэй олонхын Агуухэ колхозоо хубисхалай 50 жэлэй ойдо абтаһан социалист үдэ дүүргэдэ, барилгануудай һартайгаар ашгаллама гана.

Барилгын хүдэлмэри колхоздо 80 гаран хүн байһай.

Тухэрэнэй болон Мунууд дээрэ тэжээл бүтэ хууд баригдажа дүүрэй үбэлжөөндэ орохотой ашгаллажа эхилжэ юм. Бүхы фермэнүүд дээрэ кушинууд бэлдэгдэн ашгаллагда ороходо үнэ соргонуудаар урдан ержэ, лозунгуудыс олоор бөшүү-жэ байһайбди.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо зориулагдаһан стенидүүдэ хүл-жэ, лозунгуудыс олоор бөшүү-жэ байһайбди.

Эдэ бүхы хүдэлмэрин дүүргэ-дэд байхада, нютагайнар шарай бүри гоё болохо гэжэ һанагдана.

Мун үйлэс бүхэнөө нэрэгтэй гэр-гообди. Клубай досоо, газаа тээ-һэнэ шэмэглэжэ эхилэнхэйбди.

Б.С. БАЗАРГАРМАЕВ, совхозой партийна организациин секретарь.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Эхин организаци ба райкомой хүтэлбэри

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой ябуудга эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай тэмдэглэл

КПСС-эй Түнхэнэй райком хадаа һүүлэй үедэ партийна эхин организацииндэй хүтэлбэрилхы үүргыс улам дэшилгүүдэн түүс оролдог гаргадаг болонхой. Илангала партийна, советскэ хүдэлмэрилгэдэ, партийна организацииндэй секретарьнарай харюусалгыс дэшилгүүдэ хэрэгтэ һуларшагүй анхарал хандуулагда-на.

Райкомой бюро гү, али пленум дээрэ партийна, анхын, соёл боло-боролой асуудалнуудыс табилжа, зүбшэн хэлсэхын урда тээ нимэ асуудалнуудаар партийна эхин организацииндэй коммунистуудай дунда нүхэр ёһотой хөөрлөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Тингэжэ тэндэ коммунистуудай оруулан шүүмжэл-хы ажгалланууд, һанамжа болон дуралханууд хараада абтана.

Пленумдэ, бюродо, мүн эдэбхи-тэдэй суглаанда бэлдэжэ үедөө энэ хүдэлмэридэ райкомой гэршүүдыс, гэршүүдэ кандидатнуудыс, малгал-тын комиссин гэршүүдыс, партиин-но-советскэ эдэбхитэдэ, элдэб мэрэгэлтэдэ олоор хабадуула-на. Ингэжэ эхин организацииндэ партиин райкомой тухай бригад-анууд эльбэгдэнэ. Бритадын гэр-шүүи бүхэн шалгагдажа байһан партийна организацинда болодог коммунистуудай хамтын суглаан-да байлсажа, тэндэ элирүүдэгдэ-һэн дуту дундануудыс усдахаа хүдэлмэриин бодото тунгаламжа хүргэдэ.

КПСС-эй райкомой хүдэлмэри-шэд ажалалгаа сагай ехөнхи ор-ганизаацииндэ партийна эхин ор-ганизаацииндэ дүгэргэдэ юм. Райкомой хүдэлмэрилгэдэ бүхэн бөөдэ хэдэ хэдэн партийна ор-ганизааци дажа абанхай байдаг. Энэ ушар тэднэй харюусалгыс улам дэшилгүүдэ. Ижшээлхэдэ, эмхид-хэлэй танагы дагшта И. Л. По-люхов Саланай совхозой, В. Д. Беломестных Туранай совхозой, В. Д. Ширеторов «Малы» колхоз-ой партийна организациин дажа абанхай, тэднээдэ саг үргэлжэ туша хүргэжэ байдаг юм. Энэ үх-хэнэй даалгадһан ажалланууд-та саг үргэлжэ абажа, алибаа гол шуухала асуудалнуудыс шиндхэл-гэдэнь хамһалсажа, арга болом-жоороо туша хүргэдэ гэшэ.

Партийна эхин организациин ажал абуулгада сэхэ хабаатай партино-эмхидхэлэй, ажалын, соёл культурин асуудалнуудыс партиин райкомой үзэмжэдэ табилхы-гаа урда тээ районно комитэдэй хүтэлбэрилгэдэ тэдэ организаци-нуудай хүдэлмэрин түүс хэюу-сажа байдаг хуунуудтай заагаагүй уридалтан хооролдожэ, ушар бай-далынь тодорхойгоор мэдэжэ ая-даг дүршлэтэй бшуу.

Түнхэнэй аймагай партийна ор-ганизааци болбол 35 эхин ор-ганизаацина бүридэнэ. Тингэдэ томо колхоз, совхозуудай парткомуудта мэдэлтэй эхин организациин эр-хэтэй цеховой, отделениин ба бри-гадын 35 эмхидхэл бш.

Һүүшын хоёр жэлэй туршада парти доторой хүдэлмэриин улам һайжаруула, партийна болон гу-рэнэй журамыс бөхилүүдэ хэрэг-тэ сэхэ хабаатай асуудалнууд коммунистуудай хамтын суглаанууд дээрэ ходо хэлсэгдэдэ болонхой. Тингэжэ хамта партиин Уставаар табигдһан эрилтануудыс коммунистуудай зүгһөө наринаар сахиха асуудала анхарал онсо хандуулагда. Ижшэнь, Туранай, Саланай совхозуудай, «Восточные Саяны», «Сибиряк», Лениний нэр-минзэтэ колхозуудай партийна ор-ганизаацинуудтэ партиин Уставай эрилтануудыс коммунистуудай хэр зэргээр дүүргэлтэ болгоно бай-хан тухай, үйлдэбэри болон ний-тын хүдэлмэри дээрэ хүдэлхөдөө, түрүү үүргэс коммунистуудай ямарар бөдүүдэд тухай асууд-аланууд зүбшэн хэлсэгдэ. Ажла-нда хабаатай асуудалнууд мүнөө усөөнөөр суглаан дээрэ табигдадаг болонхой.

Партийна элжээтэ суглэһанай Намжаа үргэн Ноёһоной тараа-лан дээгүүр трактор, комбайн, машинануудай үдэр һунигуй хүн-линэлдэхэ абан дуудахаааа бо-лжы, хон-лэн болоһоно.

Мүнөө таряанай бүхы ургаса хураагдажа дүүрэд, алтан оро-һон гүрэндэ хураагдажа, зарим-манинь үрнэ хүрэнгэдэ, бусад хэрэгсэлдэ хадагалагдаба. Байгша ондо манай XX парт-стедлин нэрэмжэтэ колхозой оло-һон отделенинуудэй механизатор-нууд ургаса хураалтын үедэ маг-талай һайнаар хүдэлжэ гүраа. Ижшээлхэдэ, комбайнерууд Вал-ма Лудлов, Владимир Васильев, Рафат Салимзянов, 3-дахн отде-лениин комбайнерууд Алексей Гомбоев, Курбо Ринчинов гэгшэд тус тусгаа 4500—5000 центнер ороһо сохёо.

Ороһо таряанай баян ургаса-шыс абгаа. Бүхы таряалангай га бурһөө дунда зэргээр 14 цент-нер, зарим газарнаань тектрай 18—20 центнер ургаса гараа. Тингэхэдэ Булаг, Соогоот гэжэ са-линь дунда бурһөө 22 центнер хү-рэрэтэ ороһон хураагдаһанхай. Гу-рбадахн отделениин Түхам нютагай тоог эрдэ хамта 30 шахуу мян-ган центнер алтан ороһон ороо.

хим һайн амжалтануудыс туйла-жа, партийнабэш нүхэдөө үлжэр жэжэ харуулажа ябадаг. Туранай совхозой «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан һаалиһан Д. Ж. Дарбалаевагай болон буса-дай алдар суу аймаг соогоо үргэ-нөөр дэлгэрэнхэй. Республика соо-гоо мэдэжэ болоһон луговот С. Д. Гомбоев эншье жэлдэ баһал эр-хим амжалта туйлаа. Тэрэнэй уба-һан сабишалангай гектар бурһөөнь дунда зэргээр 17 центнер эрхим шанартай үбшэн абгаа юм. Парти-нин гэршүүн С. Д. Шойбонов оло-н жэлдэ хонин амлада хүдэлмэри-лэнэ. Нүүхэр Шойбонов энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бурһөө 103 хурь-га абжаа, нэгшье толгой гэрза-луудангай түлжүүлэ юм. Ижшээ-тэ һайнаар ажалладаг коммунист-нууд Түнхэнэй аймагта олоһон. Тэ-днээр Совет засагайгаа түүхэтэ 50 жэлэй ойг хүндэлдэ дэлгэр-һэн социалист мурсыондэ хаба-дагшадай түрүү зэргэдэ ябана.

Залуу коммунистуудыс хүмүү-жүүлэ хэрэгтэ эндэ мүн лэ саг ургэлжин анхарал хандуулагда. Залуу коммунист бүхэн партийна юрэнхы даабаритай. Аймаг дотор залуу коммунистуудай һургуули хүдэлмэрииндэ. Тэднэй үмэнэ КПСС-эй райкомой секретарьнар И. Н. Крючков, С. Г. Давидев, райкомой таһануудыс дагшад И. Л. Полюхов, В. Б. Танхаев бо-лон бусад хүтэлбэрилхы тунгала-тад, урданай коммунистууд һонир-холтой лекцинуудыс уншадаг, хооролдоо эмхидхэдэ.

Залуу коммунистууд партиин үншэй гэршүүдтэй уулаһан. Жэ-шээлхэдэ, тусхай пенсионер И. П. Седухин тэдэндэ В. И. Ленинтай уулаһан. И. К. Кругляктай суг-таа ажаллан тухайгаа хөөржэ үгөө юм. Нимэ хөшөөлүүдтэ залуу коммунистуудыс гадна, парти-нин гэршүүндэ кандидатуд боло-лохо бэлдэжэ байһан комсомол-нууд, залуунуула хабаадалсада.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэл-эй ойг хүндэлдэ ажаллануудай абһан социалист уялгануудэ ам-жалта түүсөөр дүүргэлтэ болгохо, социалист мурсысө хүтэлбэрилхыс эрхимээр хангаса талаар КПСС-эй райком партийна организацииндэ үмэнэ шапта эрилтэ табилна. Тингээшье партийна организаци-нууд хадаа мурсысө хүтэлбэрилхыс хэрэгтэ айлдэ һайжаруула ша-даа. Эндэ үйлдэбэриндэ түрүүшү-үдэ материална, моральныс та-лаар урмашуулаа элдэб арга хэр-эгсэлдэ, малшадай, таряанай, механзааторнуудай үдэр хура-гдаһан, эмхитэйгээр үншээр гэгдэнэ. Партийна организацииндэ хүтэлбэри дор аймагай ажал-лай абһан социалист уялгануудэ амжалтаттайгаар дүүргэжэ байн-хай.

Партиин райком болбол эхин организацииндэ хүтэлбэрилхэ хэрэг эрхилхэдэ нилдэд дүй дүр-шлэтэй, мэрэгэлтэ шадабаритай бо-лобо. Гэбэшье тэрэнэй хүдэлмэри-дэ үшөөл дутуу дунданууд бш байһаар. Нитэ-политическэ, партино-эмхидхэлэй хүдэлмэри үшөөл һулаар абуулагда. Нитэ-политическэ, морально-этическэ те-мэниүүдээр лекци тон усөөнөөр уншагдана. Энэ талаар «Знани» бүлгэмэй аймагай отделени хадаа партийна эхин организацииндэ хүсэд дүүрэн тушааламжа үзүүл-гэе. Лекци уншаа хүдэлмэридэ хүдөө ажалын мэрэгэлтэд, врач-нууд, багшанар булгандаа хабаа-дангай. Саг үргэлжэ хүдэлжэ бай-ха ёһотой туша лекториин хоё-рынэ — Хэрэнэй ба Түнхэнэй ила-шыс хүдэлмэри абуулангай.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудыс хү-мүүжүүлэ хүдэлмэридэ партийна организацииндэ үшөөл ёһотой анхарал табигдангай. Тингээжэ колхоз, совхозуудай 70 бригадир болон фермыс даагнадай 58 хү-нинь дунда һургуулигай гү, али эхин һургуулигай. Хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин һула байһанаа уламжалан, нийтын, ажалай болон партийна журам эдэхэ аягуй ушар тохёолдоно.

Районно партийна конферен-циин болохо сэхэ дүтэлэй байна. Энэ тоосоото сэхэ хуралдаанда партийна эхин организацииндэ эрилтэ-тэйгээр бэлдэхэ зуураа, өөһдү-гөө ударидаан абуудад, партино-эмхидхэлэй, нитэ-политическэ хү-дэлмэриин улам һайжаруула гэ-жэ оролдоно.

П. ПАВЛОВ, КПСС-эй обкомой партино-эмхидхэлэй танагыс дагшын орлоһон.

УРАГШАТАЙ

Мухар-Шабэрой аймагай «Зна-мя Ленина» колхоз манай хүрнэ шанартай үбшэн абгаа юм. Парти-нин гэршүүн С. Д. Шойбонов оло-н жэлдэ хонин амлада хүдэлмэри-лэнэ. Нүүхэр Шойбонов энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бурһөө 103 хурь-га абжаа, нэгшье толгой гэрза-луудангай түлжүүлэ юм. Ижшээ-тэ һайнаар ажалладаг коммунист-нууд Түнхэнэй аймагта олоһон. Тэ-днээр Совет засагайгаа түүхэтэ 50 жэлэй ойг хүндэлдэ дэлгэр-һэн социалист мурсыондэ хаба-дагшадай түрүү зэргэдэ ябана.

Залуу коммунистуудыс хүмүү-жүүлэ хэрэгтэ эндэ мүн лэ саг ургэлжин анхарал хандуулагда. Залуу коммунист бүхэн партийна юрэнхы даабаритай. Аймаг дотор залуу коммунистуудай һургуули хүдэлмэрииндэ. Тэднэй үмэнэ КПСС-эй райкомой секретарьнар И. Н. Крючков, С. Г. Давидев, райкомой таһануудыс дагшад И. Л. Полюхов, В. Б. Танхаев бо-лон бусад хүтэлбэрилхы тунгала-тад, урданай коммунистууд һонир-холтой лекцинуудыс уншадаг, хооролдоо эмхидхэдэ.

Залуу коммунистууд партиин үншэй гэршүүдтэй уулаһан. Жэ-шээлхэдэ, тусхай пенсионер И. П. Седухин тэдэндэ В. И. Ленинтай уулаһан. И. К. Кругляктай суг-таа ажаллан тухайгаа хөөржэ үгөө юм. Нимэ хөшөөлүүдтэ залуу коммунистуудыс гадна, парти-нин гэршүүндэ кандидатуд боло-лохо бэлдэжэ байһан комсомол-нууд, залуунуула хабаадалсада.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэл-эй ойг хүндэлдэ ажаллануудай абһан социалист уялгануудэ ам-жалта түүсөөр дүүргэлтэ болгохо, социалист мурсысө хүтэлбэрилхыс эрхимээр хангаса талаар КПСС-эй райком партийна организацииндэ үмэнэ шапта эрилтэ табилна. Тингээшье партийна организаци-нууд хадаа мурсысө хүтэлбэрилхыс хэрэгтэ айлдэ һайжаруула ша-даа. Эндэ үйлдэбэриндэ түрүүшү-үдэ материална, моральныс та-лаар урмашуулаа элдэб арга хэр-эгсэлдэ, малшадай, таряанай, механзааторнуудай үдэр хура-гдаһан, эмхитэйгээр үншээр гэгдэнэ. Партийна организацииндэ хүтэлбэри дор аймагай ажал-лай абһан социалист уялгануудэ амжалтаттайгаар дүүргэжэ байн-хай.

Партиин райком болбол эхин организацииндэ хүтэлбэрилхэ хэрэг эрхилхэдэ нилдэд дүй дүр-шлэтэй, мэрэгэлтэ шадабаритай бо-лобо. Гэбэшье тэрэнэй хүдэлмэри-дэ үшөөл дутуу дунданууд бш байһаар. Нитэ-политическэ, партино-эмхидхэлэй хүдэлмэри үшөөл һулаар абуулагда. Нитэ-политическэ, морально-этическэ те-мэниүүдээр лекци тон усөөнөөр уншагдана. Энэ талаар «Знани» бүлгэмэй аймагай отделени хадаа партийна эхин организацииндэ хүсэд дүүрэн тушааламжа үзүүл-гэе. Лекци уншаа хүдэлмэридэ хүдөө ажалын мэрэгэлтэд, врач-нууд, багшанар булгандаа хабаа-дангай. Саг үргэлжэ хүдэлжэ бай-ха ёһотой туша лекториин хоё-рынэ — Хэрэнэй ба Түнхэнэй ила-шыс хүдэлмэри абуулангай.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудыс хү-мүүжүүлэ хүдэлмэридэ партийна организацииндэ үшөөл ёһотой анхарал табигдангай. Тингээжэ колхоз, совхозуудай 70 бригадир болон фермыс даагнадай 58 хү-нинь дунда һургуулигай гү, али эхин һургуулигай. Хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин һула байһанаа уламжалан, нийтын, ажалай болон партийна журам эдэхэ аягуй ушар тохёолдоно.

Районно партийна конферен-циин болохо сэхэ дүтэлэй байна. Энэ тоосоото сэхэ хуралдаанда партийна эхин организацииндэ эрилтэ-тэйгээр бэлдэхэ зуураа, өөһдү-гөө ударидаан абуудад, партино-эмхидхэлэй, нитэ-политическэ хү-дэлмэриин улам һайжаруула гэ-жэ оролдоно.

П. ПАВЛОВ, КПСС-эй обкомой партино-эмхидхэлэй танагыс дагшын орлоһон.

МУНӨӨНЭЙ ИНЗАГАТА НЮТАГ

Хүдөө тосхонуудай үнгэ чаарай жэл бүхэндэ хубилаа. Урдань Ин-загата нютаг ямар шэнжэтэй ха-рагдаша һам: утаа тортогто да-руулан гэрнуудтэй айлууд оло-н байла. Артелиин олоо доход ба-га байжа, колхозой түб тосхоние болбосон түхэлтэй болгохо арга-гүй байһан юм.

Харин мүнөө «Коммунизм» колхоз нитынгаз малые олоно-руулажа, тарлан алахыс эхээр эрхилдэ боложо, экономикөө хүг-жөөжэ байна. Хэрбэе 1963 он бо-лотор нитын олоо доход оройдоо 500—600 мянган түхэригтэ хү-рэдэг байһанаа, 1964 ондо 779 мянган, тэрэнһээ хойшонхи жэл-нуудтэ миллион шахуу түхэриг-тэ болоо.

Хүдөө ажамые хүгжөөхын тулада парти, правительстванай анхарал оролдогто гаргажа, оло-н һалбарта ажалынгай хүгжэжэ эхилэ. 1970 ондо манай колхоз нитынгаз олоо доходо 1.3 миллион түхэригтэ хүргэжэ зорилго-той юм. — гэжэ колхозой түрүү-лгэшэ Бата Лубсанович Мурхон-ов хөөржэ һан.

Артелиин агээл олоотой һалба-ри — хонн усхөөрилгэ болон. Жэл бүри нитынгаз жасада эхэ-һэн олоо оруулажа байла хүнүү-дэ олоһон. Ахалагша хонинон Гомбо-Цырен Гончикуна Цыре-нилова РСФСР-эй Верховно Со-ветэй депутат, Социалист Ажалай Герой, Ахалагша хонинон Нико-лай Гомбоев Залынгаз аймаг до-тор шалгарна.

Һүүлшын жэлнуудтэ шэнэ гэр

УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР...

Хаягтын совхозой гахайшад Совет засагай 50 жэлэй оёе ажа-лай амалтаар утгашы шармай-на. Тэднээр байгша ондо 120 эхэ гахайһаа 1200 порнонхо абаад гаргагуйгоор түлжүүлэ байһай. Энэнь гахайн һүрэгтэ олоноруула талаар тэднэй ха-раалтан түсөөһоо дээгүүр болоно.

Совхозой гахайшад мүнөө 500 центнер гахайн мяха гүрэндөө тушаахай. Тэднээр ойн байрай үдэр болотор үнөө 300 центнер-һээ доошо башэ мяха тушааха зорилготой.

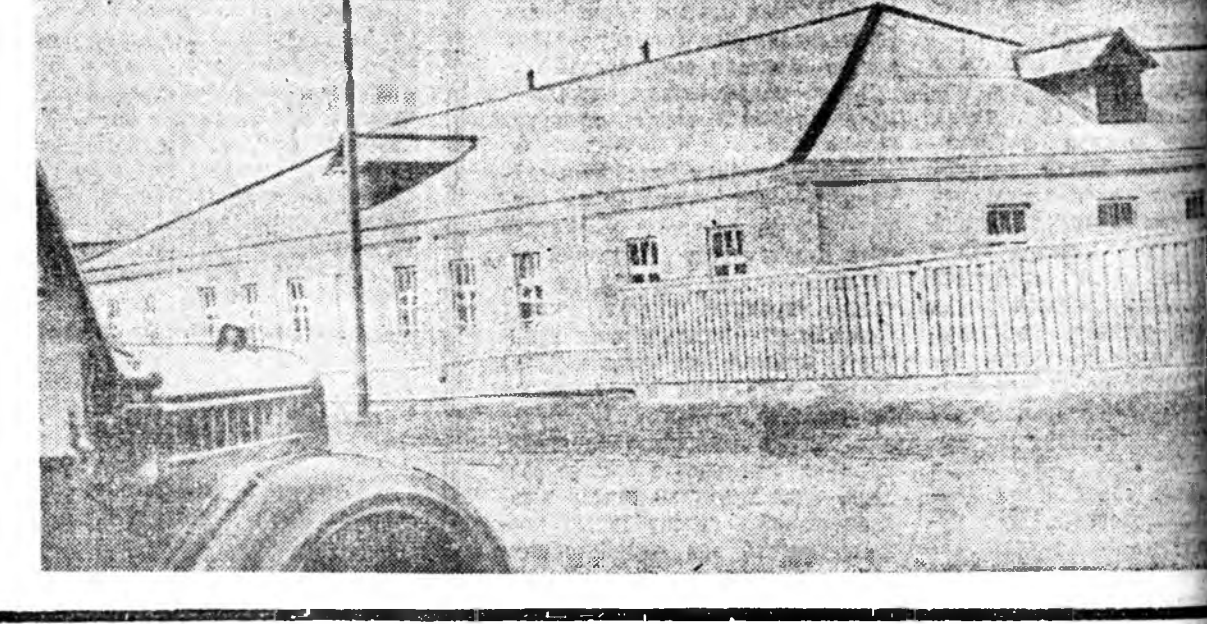
Энэхн гахайн фермыс комму-нист Мансур Магасумович Арса-ланов олоо жэлэй турша соо хү-тэлбэрилжэ байдаг. Энэ нүхэрнэй

сөвхөзийнгоо малшадай дунда ойдүүрлажын болон эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар абуулжа, та-данине ажалай амжалтануудта зор-ижуулажа байдаг.

Мүнөө Мансур Магасумович һая боложо үнгэрһэн КПСС-эй НК-гай Илеумай шиндхөөри-нууд тушаа хооролдоонуудыс фер-мынгаз хүдэлмэришадэй дунда үнгэргэнэ.

Арад зөнойнгоо ажалууд тухай парти, правительстванга гаргаһан шапта анхарал оролдо-годо харюу болгон эндохн малшад улам эршэмтэйгээр ажаллаха бай-һан тухайгаа мэдүүлэ.

А. ШУЛУНОВ.

ОРДЕН, МЕДАЛЬНУДААР ШАГНАГДАБА

«Знани» бүлгэмэй Бураалтахи отделениин эдэбхитэй лекторииндэ политическэ, науна эрдэм дэлгэр-үүлэ талаар сэхэ нүжэ хэжэ бай-дагыс элитэ. Энэ хэрэгтэ онсо габыаатай лекторииндэ СССР-эй ор-ден, медальнуудаар шагнагдһан байгаа.

Эндэ һая Бурадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумай секретарь К. Е. Маслов СССР-эй Верховно Советэй Президиумай даалгабарлар Бураалтахи «Зна-ни» бүлгэмэй гэршүүд — хэдэн лек-торииндэ орден, медальнуудыс барюулаа. Улаан-Удэн Лениний ордендо ЛРРЗ-дэхи «Знани» бүл-гэмэй эхин организациин түрүү-лгэшэ Г. Е. Бердинов «Хүндэл-лэй тэмдэг» орден, лектор В. В. Занкинада «Ажаалда малгарын түүсөө» медаль барюулагдаба. Хэлэһын багша Н. П. Намсараев хүмүүжүүлхы хүдэлмэри эдэбхи-тэйгээр абуулангайгаа түлоо «Ажалай Улаан Тугай» орденөөр шагнагданхай.

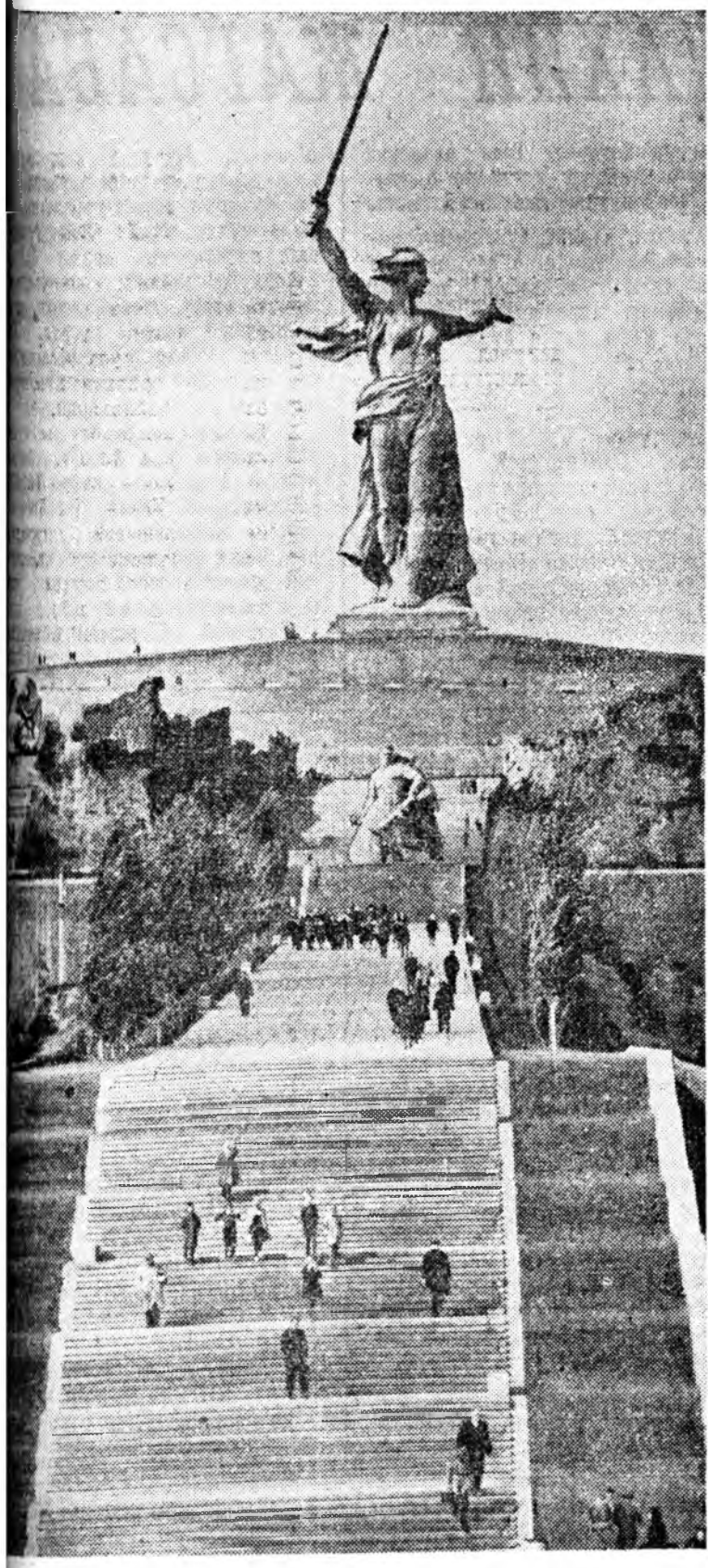
С. БАДМАЕВ.

Агуухэ Октябрийн 50 жэлэй оёе утгуулан, Улаан-Удыс танага фабрикын коллективтэ ажалай түрүүшүү олоо юм. Ижшэ, лэжшэ Аниа Семелова Кузнецова үдэр бурһөөнь 120 процент дүүргэжэ, шапар һайтай продукци үзэнэ.

П. БУРМАКИНА

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ УРГАСАДА

Волго дээр болохон байлдаанда хабардалагчид тагданан Мамаев кургандаа хүшөө-ансамбль. ТАСС-ай фото.

ҮДЭРЬӨӨ ҮДЭРТЭ ОЛОШОРОГ!

Сентябрь—хүдөө ажыхын эгээл харюусалтатй ара байгаа. Республикын колхоз, совхозууд тариа хуряаха, гүрэндэ орооно тушааха хүдэмээрэ эршэлхэн, горитойхон амжалтанууды туйлаа. Мүнөө үелэ республикын гүрэндоо тариа тушааха түсбөө 137 процент дүүргээд байна.

Үнгэрэгшэ ара Октябрин түүхэтэ 50 жэлэй һайндэртэ амжалтаар бэлэгэй жасые бүри эршадха. Энэ үе соо Буриад оройн-мнэй хоо хүдөөгэй бүхэ ажыхануудай коллективүүд, хүдэлмэришэд, колхознигууд алдарт ойн хүндэлдэдэ абанан социалие уялгануудаа нэрэгэй түрэгэйгөөр эелдүүлжэ, юһэ харынгаа гүсэбнэ болзорһоонь урид үлдэлэн дүүргэ-хын түлөө үсэд шангаар тэмсэһэн байна.

Ажалай амжалта туйлажа, социалие уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн түрүүшүүдэй районнууд газетимнай хуудаланда толилогдожо байгаа. Ажалитай туйлаһан амжалтанууды, тэднэй дүй дүршэлые олоной шалабары болгон дэлгэрүүлжэ, ажал хүдэлмэришэд наад түбэг болодог шалтагануудые усадхаха гэшнэ манай газетин хүдөө бэшгээдэй гол анхаралда байгаа.

Сентябрь харын туршада 366 бэшгэ редакциямнай оройно, тэднэй 225-ниинь «Буриад үнэнэй» хуудаланда толилогдоо.

«Буриад үнэн», «Правда Буриад» газетануудай дамжуулгын вымпел, шанда хүртэхын түлөө тэмсэһэн республикын колхоз, совхозуудай үбшээдэй звенонуудай мүрөөһөнэй дүн газетимнай хуудаланда толилогдоо. Хоёр харын турша соо үргэлжэлһэн энэ табигшай мүрөөһөндэ 164 звенон хуудалдаа. Сентябрь соо гаргалдан һүүлшын дүнгэй ёһоор хүсээд

оньхожоруулагдан звенонуудай дундаһаа Ивалгын туршаага үйлдэһэрин ажыхын В. П. Каратуевай, хүсэд оньхожоруулагдан звенонуудай дундаһаа Пограничнэ совхозой Ф. И. Сукневой, малшадһаа бүридэһэн звенонуудай дундаһаа Дэрэһэй совхозой К. И. Ухиновай звенонуудаа дээрэ тэмдэглэгдэһэн вымпелүүдые барюулжа гэһэн шилдхэбэри тунхаглаһан байна.

Тариа хураалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо республикын газетнигууд, радио болон телевидениин «Атлан хоолос-67» гэһэн мүрөөһөндэ 100 гаран эрхим механизаторнууд хабардалсаба. Сентябрьин 10-най, 20-ной мэдээгээр гаргалдан дүнгэй ёһоор Хяагтын аймагай «Родина» колхозой түрүү комбайнер И. С. Емельянов, мүн энэ аймагай Ехэ Нугтын совхозой эрхим комбайнер Ф. М. Рыжков гэшгээд «Атлан хоолос-67-е» удаа дараалан абанан байна.

Үнгэрэгшэ харын турш соо «Буриад үнэнэй» хуудаланууда «Совет засагай 50 жэлэй ойдо», «Партийна ажабайдал», «Комсомол—партийн халаан» гэхэ мэтэ саг үргэлжын гаршаг доро гаргалдаг материалнууд табигаргагүйгөөр толилогдожо байгаа. Мүн «Дүлэтэ жэлнүүдэй баатарнууд», «Совет засагай түлөө тэмсэгшэд», «Түрүү хүнүүд тухай»

гэһэн гаршаг доро манай хүдөө бэшгээдэй түрэл нотагтаа жаргалта байдал тогтоохын түлөө, колхоз, совхоз байгуулхын, галаһой хүжэн халбархын түлөө ами бээ ганмангүй тэмсэһэн, мүн баһа габьяата ажалтайгаа амжалтаар олоодо хүндэтэй болгон түрүүшүүд тухай бэшгээд газетимнай толилогдожо байгаа.

Сентябрь нара соо газетимнай өөһэдингөө уншагдай эльгэһэн, тусхайлбал, Хорин КПСС-эй райкомой секретарь хүрэр В. Гумиловай «Райкомой пропаганда» колхозой группиратор Багомункуевай «Партийна бүлэг тариа дээрэ», республикын эрхим комбайнер И. Емельяновай «Атлан хоолос-67» манай гарта», Борьбегой совхозой комбайнер А. Перетёлкиной «Хаба шадалаара оролдоходо» гэхэ мэтэ түрүү бэшгээд толилогдоо.

Хүдэлмэришэд, хүдөө бэшгээд, уншагдай, ажалшад! Ойн байртай һайндэр болотор үсөөхэн хоног үлэб. Энэ үдэртэ зориулгын социалие мүрөөһөнэй эршэ улам шангалда байна. Бүгдэлэ ардай энэ мүрөөһөндэ шалгаргалта тухай, түрүүшүүдэй амжалтанууд тухай, мүн баһа өөһэдингөө һанамжа, дуралханууды «Буриад үнэн» бэшгээд байхыетнай таанадта найданабди.

ХАТАНХАЙ МОДОН, ХАРАНХЫ ГУДАМЖА

Тохой тосхон — В. И. Лениний нэрэмжэтэ колхозой түб. томохон һуурин. Арбан жэлэй һургуули, механизаторнуудай училищи, үрэ жэмэстэ модо ургууладаг питомник, «Сельхозтехника» нэгдэлэй одгелени гэхэ мэтэ олон эмхи зургаанууд эндэ һуурижанхай.

Тосхоноо үзэмжэтэй һайхан болгохын тула эндэхи зон яһалаше оролдогдо гаргадаг. Жэл бүхэндэ шахуу жэмэстэ модонууды, ногоон набшаһаата уялангир, шарахан сөсөгтэ акациһаа эхилээд, элдэб һөөг, бургаанууд хүрэтэр һуулгадаг. Элдэ бүгдэдэй ургаад байдаг һаа, тус тосхон гоё һайхан сэрэриг соо байха һэн. Тээд артай тиймэ болжо шаданагүйл даа, халай! Таримал олон модонууднай хорьболгондогүй, малда гэхшэгдэнэ. Уһалалга, харууһалга эмхидхэгдэнгүй, хатажа хосорнод.

Урагша хойшоо, зүүлжэ баруулажа гонзоһон олон гудамжанууднай ялхи ямаар олон. Яһаар байтар мухаршадгаһе үйлсэнүүд бин. Бүһинин сагта гэрэлтүүлэгдэггүй дээрһэнэ төөрхөөр байдаг.

Октябрин 50 жэлэй ой болотор республикында колхоз, совхозуудай тосхонууды, горуудууд ба хүдэлмэришнэй посёлонууды болбосон тухэлтэй болгохо талаар Мухар-Шабарай «Знамя Ленина» колхозой гэшүүдэй, Борьбегой совхозой хүдэлмэришэд болон алба хагшадтай, Улаан-Удын локомотивагон заһабарилгын заводой ба мяха-консервын комбинатай коллективүүдэй уриа үгсэлтэ һайхан «Буриад үнэн» гэсэтэдэ толилогдоо һэн. Энэ үгсэлтэдэ толилогдоо һэн. Энэ үгсэлтэдэ толилогдоо һэн. Энэ үгсэлтэдэ толилогдоо һэн.

П. АНГАРОВ.
Сэлэнгын аймаг.

Хүршэ областһоо ерэнэн бэшгэ

БАЯРТАЙ

Октябрь харын хоёрдохон өк-ресенине Совет оройной хүдөө ажыхын хүдэлмэришэдэй һайндэр гэжэ хараалаһанһинь ехэ һайшамаар байна. Энэ һийнзэрые манай Ага нотаг булантай хамта тэмдэглэ. Октябрин 7—8-да Ага тосхондо округой колхоз, совхозуудай амжалтанууды харууһан выставка эмхидхэгдэб. Эндэ Могойтн, Дульдэргын, Агын аймагуудай ажыхнуудай 500-гад түрүүшүүд хабалдаа.

Агууехэ Октябрин сууга 50 жэлэй ойдо зориулагданан социалие мүрөөһөндэ аргинхай хабардажа, горитойхон амжалта гуйлаһынь выставкэ харуулаа. Тус-

хайлан хэлбэл, манай округой колхоз, совхозууд хүдөө ажыхын продукциныд гүрэндэ хабардажа 9 харынгад түсэбнэ сентябрин 24-д бэлүүлжэ, түсэбнөө гадуур горитойхон һү, мяха, ноһоо, үндэ-гэ болон тариа тушаалан байна. Мүн адууһа малай тоо толгой өс-шоруудаа хүдэлмэри урда урда-һайхыһаа эмхитэйгээр ябуулгаһаа.

Дульдэргын аймагай «Родина» колхозой, Могойтн аймагай «Россия», «Улаан-Одон», «Коммунизм» ба Кировай нэрэмжэтэ хүдөө ажыхын артельнүүдэй, Агын аймагай «Мир», тинхэдэ Барл Марксын, КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ ажыхнуудай коллективүүдэй табигшай ажа-лаара мүрөөһөндэ илан гарын-ень выставкэ тэмдэглэ.

Агын талын эрхим хонишод Зунды Жапов («Эрдэм» колхоз), Батор Балдангомбоев («Родина» колхоз), Аюур Тудупов («Россия» колхоз), Даши-Дондок Пурбуев (Ленинй нэрэмжэтэ колхоз), Цыпила Доржиева («Дружба» колхоз) гэхэ мэтэ олон түрүүшүүд харууһалжа байһан хүрэгэйнгөө 100 эхэ хонин бүрһөө 140—120 хурьга абажа, гарзгүйгөөр түлжүүлэ.

Дээрэ дурсагдаһан эрхимүүдэй болон округой бүхэ хонишодой табигшай ажалай туйлаһа—эд-дин Агын үргэн талаар бэлшэжэ яһаһан 322930 толгой хурьгад мүн. Тинхэдэ энэмэй һелдоло-нойһинөө 71820 толгойгоор олон гэжэ мэдэхэдэ һайндэртэ хабар-даһал оморгорхонгүй яхад таа.

Округой малшал, хаалшад байгша ондо мүн бага бэшэ ам-жалта туйлаһан байнат. Тэднэй дундаһаа найма харын турша соо үнээн бүрһөө 2418 килограмм һү һаһан Агын совхозой түрүү хаалшан Любовь Жамбалова, нэгэ үнэһнээ 2165 килограмм һү һаһан Могойтн аймагай «Коммунизм» колхозой хаалшан Доржо Арибиновые онсо тэмдэ-глээдэ болон. Этэ хоёр нүхэдэй, бэшшэ олон түрүүшүүдэй хү-сөөр манай Агын округ гүрэндэ һү хуудалдаа 3 кварталтайгаа түсэбнэ 117 процент дүүргэжэ шадлаа ха юм.

Д.Н. ДОРЖИЕВ.
Ага, Шэтын болжэ.

МУЗЕЙГЭЭ БҮРИ

ЬОНИРХОЛТОЙ БОЛГОХОБДИ

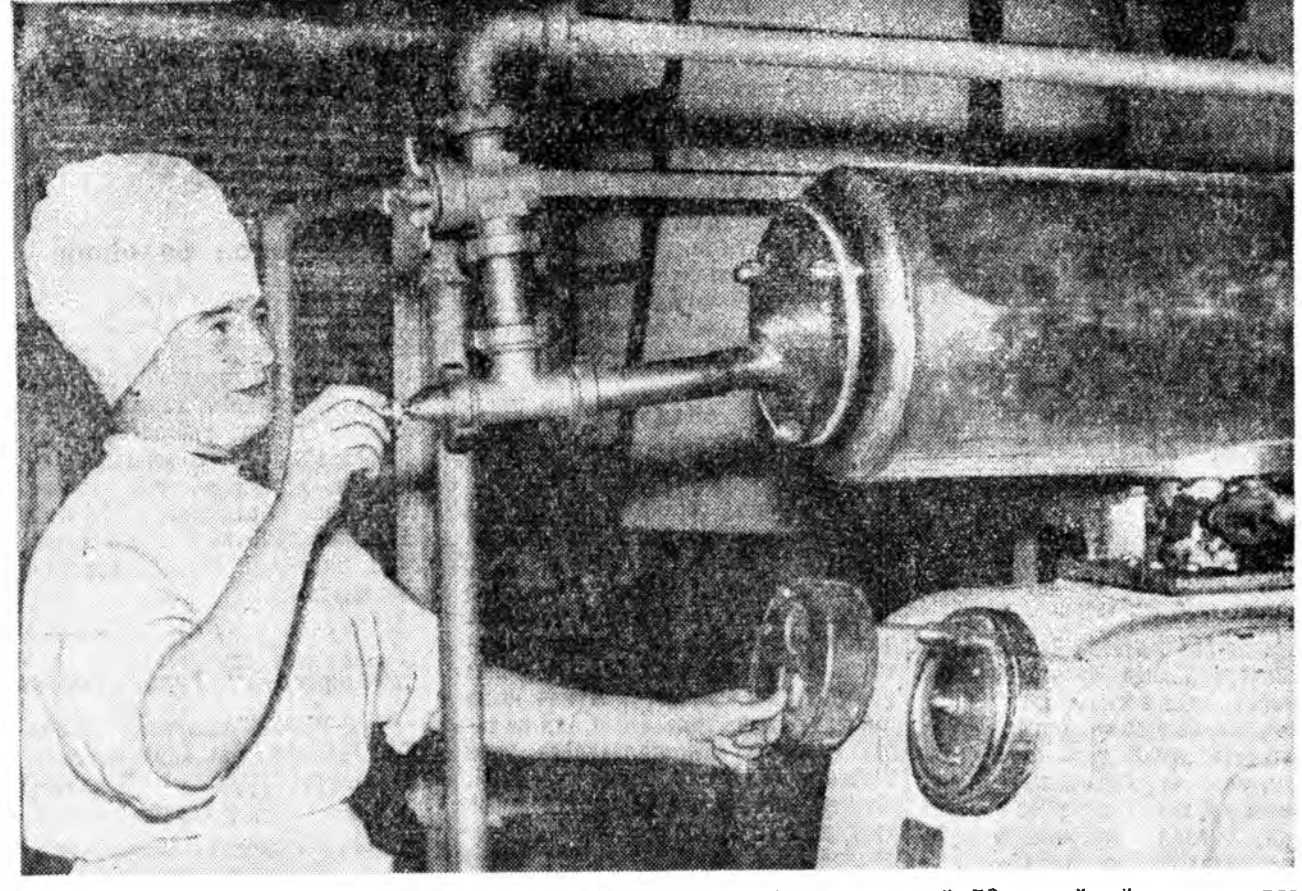
Шэбэрэй аймагай Ху-Түрэй дунда һургуулида орооно шэнжэлжэ этногра-фия шэнжэлтэй музей эмхид-хэн юм. Музей бии болгохо гэһэн 1963 ондо түрөө бэлэй. Нү-дэ, башанар болон колхоз-ой шэнжэлтэй экспонат агуулажа эхилээ һэн. Бүхэнэй эдбхи оролдо-лгын ашаар экспонатуды табигаржа захалла. Эзэн тү-вэ, пионерэй комитет соо ү орооно шэнжэлгын булан ондо хэсээ һэмди. 1964 ондо тэж буланай музей бо-гоо-гуй. Экспонатуд мүнөшье шашар. Музейнай түүхэ, этнографи гэхэ мэтэ та-билай, түүхын таһагта һэлэ, тэж ээр эмсэгүүд, албары амитадай араг яһанууд, шай барилгын зүйлүүд ха-лалда. Геологическа таһа-га—элдэб минерал бодисууд, тэж тоодо түгэһэн шилүү-м, «Знамя Ленина» колхоз-оор дээрэй мама-чыска, бичишье ашаста май-л-лэ бии.

Этнографическа таһагтаманай — буриад экзэһэй зүүдхэл, Буриа-дуудай урднай амьтанууд, то-лоо нэрэгдэ аппарат, ноги, ха-заар, хударга, арһа элдэдэжэ эм-чүүд бии. Олон гүрэнэй урднч мүнэһүүд суглуулагданхай. Хэ-дэн олон альбомууд соо Агууехэ Эсэгэ орооно хамгаалгын дайнда хабардаһадай дүрэмүүд, баатар-шаланууд тухайн тодорхой мэ-дээһүүд бии. Граждан болон Эсэгэ орооно хамгаалгын Агууехэ дайндай 80 гаран георинуудай зу-рагууд харуулагдана. Буриад оройнмнэй 32 георин 28-ниинь бии. Тэднэй тоодо мэдээжэ снай-пер Цырен-Даша Доржиев манай нотагай хүн. Тэрэнэй дайшалхы ябадал тухай тухай албом эм-хидхэгдэнхэй. Жэл бүри музейдэ һурагшадтай экскурси эмхидхэг-дэ. Холо, ойрын аймад ходо орожо харадаг. Тэднэй тоодо 1966 оной июнь соо РСФСР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Туруулгеш Михаил Алексеевич Яснов орожо һонирхон харан.

Өөрингөө һанамжа, дуралхал бэ-шдэн байна. Тинхэдэ манай үхи-бүүд ехэтэ оморгохо бэлэй. Мү-рээдэмнэй эдбхитэйгээр тунха-һын хүнүүд гэхэл: пенсионер Да-шадба Будаев, пенсионер Цырен-жап Цыренов, һургуулин маст-терской эрхилгешэ Сальтим Чи-мигов, һурагшад Баяр Ринчино, Батомунко Гончиков, Джижма Дугаржапова, Алла Добшинова, түрэлхи эхэлнэй багша Пурбо Сойбоов гэсгээд болон. Колхоз-нигууд—түрэлхид мүн ээ музей-дээ эдбэ һонирхолтой юм эсэр-жа үгэдэг.

Манай саашанхи зорилго—энэ музейгээ улам үргэдхэжэ, кол-хозой музей болгохо түсэбтэйбди. «Знамя Ленина» колхознай би-дэндэ гэр байра үгэхэ гэжэ байна. Республикын геологическа музей туйналда. Саашада музейгээ бүри һонирхолтой болгохоор ха-раалмабди.

Б. ЦЫРЕНОВ.
Хушуун Узүүрэй дунда һургуулин туйлалтай таһагые даагша.

Улаан-Удын тоһоной баазын холодильнигай коллектив Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлдэдэ дээрлүүлэгдэһэн уялга абаад, тэрэнэ ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Коллективэй гашүүн бүхэн үдэр бүрингөө даабарине дүүргэхэ оролодо. Жэһээхэдэ, түрүүшүүдэй нэгэн Анисья Проклосевна Хороших фрээрничгоор хүдэлжэ зуураа, ехэхэн амжалтатай ябана. Тэрэ үдэр бүрингөө нормые ходоодо үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: А. П. Хороших ажал дээрэ. А. ИВАНОВАГАЙ фото.

БЕСО ЖГЕНТИ. Грузин уран зохёолшодой холбооной секретарь

СОВЕТ ГРУЗИНИН УРАН ЗОХЁӨЛ

СР-эй арадуудай нэгдэн урдаһан удхатай, творческо олово аргын үндөөр хужа-гүрөөр өөрингөө национальнэ өөр шэнжые паринаар са-гур уран зохёолшодой дунда һайн литература онсо һуури-дэ.

Социалие революци илажа, Грузида Совет засагай мандаһанай һүүлээр грузин ардай түү-хэтэ шэнэ үе саг эхилһэн байна. Энэһэнэй нэгэн хамта Грузин уран зохёолшодой хужалтынгөө шэнэ шатые эхилээ һэн.

Арад зоний дундаһаа уран бэ-лигтэн, уран үгэһэн олоороо ли-тературада оройно байна. Шэнэ үеһын бэлиг түгэлдэр уран зохёол-шод шэнэ байдалай амсхаал, шэнэ хүнүүдэй тухал маягы аса-раа. Эхэ ороонодо үнэн байха, ара-дуудай аха дүүгэй хани барисае магтан дуулаха ябадал мүнөө голын Грузин уран зохёолшодой үндэһэн болжо тодорхойлогдоо.

Уран зохёолшод шэнэ ажабайдал байгуулан арад зоний асари ехэ туйлалты харуулаа. Эхэ оро-нойнгоо баатар домогто түүхые уран һайханаар зураглана.

Совет үеһин Грузин бэлиг тү-гэлдэр уран зохёолшодой дунда-һаа Нико Лордкипанидзини шэрье нэн түрүүн дурдаха хэрэгтэй. «Хүнэй бэме зурагланантай жэ-шэхэдэ, сэдхэл зүрхшье ха-руулаха гэшэ һураггүй хүндэ»,— гэжэ тэрэ хэлэһэн байдаг. Нико Лордкипанидзини «Шөрүүн эзэн», «Хүшэр хүндэ» жэлэ, «Баглар-шуул» гэһэн туужанууд дотор түүхын шөрүүн хатуу үе сагууд тон тодо хурсаар харуулагдана. «Зүргөө»—түмэр харгидэ» гэ-һэн тэрэнэй туужа дотор Грузин хүдэлмэришэн ангины, үгытэй та-

Хорёод оной тэн багта, оройд түрүүшын революцини дарагда-һанай һүүлээр хархис этгээдүү-дэй толгойгоо үргэһэн жэлнүүд-тэй грузин ардай хубисхалта тэмсэл тухай «Шуһан» гэжэ ро-ман бэшэ бэлэй. Лео Кначели хожомын «Вади Вигна» гэжэ роман бэшэжэ, колхозой байгуу-лалтын асэһэн илаһы, Совет хүдөө нотагуудта ажыхын, ажа-байдалтай шэнэ социалие ёһо заншалай тогтоһы харуулаа.

Гайхамшаг уран бэлигтэй, үндэр мэргэжэл шадабаритай, дун-даршгүй творческо хүсэл эрмэл-зэлтэй Константин Гамсахурдиа гэһын зохёолнууд олон үндэһэ яһатанай совет литературын жа-сада орохол ёһоороо оройной. Хорёод онуудта бэшһэн новел-лүүд дотороо, мүн ээ тэрэ үеэр бэшһэн «Дионисий энеэдэн» гэжэ роман соогоо Гамсахурдиа шэнэ сагай мандажа байха үелэ хуушанай хархис хара үлэгдэл-нүүдэй харин доройтоһы үнөн-шэмэ зүбөөр зураглана. Тэрэнэй бэшһэн «Хулгайлагданан нара» гэжэ гурбан боти номһоо бүридэ-һэн роман гушаад онуудта грузин литературын элитэ ехэ туйлалта болоо һэн.

Зохёол бүтээхэ түрүүшынгээ үелэ Грузин символистнуудай бүтээгтэ хабартай байһан Сергей Клишвили хорёод оной хоёрдо-хон хахадта урлингаа эндүү ал-дууе мээржэ, шэнэ реалие ис-кусстватад лэб батаар ороо һэн. Тэрэ үе сагаа үнэн зүбөөр домо-гтой новые бэшэжэ дүүргэжэ бэшэһэн. Хорёод оной асэс багта тэрэнэй бэшһэн «Үнөөһөн тобор» гэжэ роман Грузин ли-тература дотор, дэлхэй гүрүүшын дайн тухай бэшгээһэн эрхим зохёол гэжэ мүнөө хүрэтэр тоо-логдоһоор. Бүри һайхан С. Кли-швили энэ романингаа хоёрд-охон номые бэшэжэ дүүргэжэ. Грузида Совет засагай мантха-һаа эхилээд, хамтын ажалтай бү-рин байгуулагданан саг хүрэтэр-хи хүдөө нотагай ажабайдал тэрэн доторни харуулагдана.

Демна Шенгелай «Санавар-до» гэжэ роман Грузин совет ли-тературын томохон зохёол боло-но. Энэ роман дотороо уран зохёолно хуушанай байдалтай һандаран унажа, шэнэ ажабай-далтай мануулагдажа байһые уран хурсаар домогтоно. Тус ро-манайнгаа һүүлээр «Бага Ке-ки», «Тула», «Зориглоо» гэһэн романууды бэшэ. Тэдэ зохёол-нууд дотороо үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэн халхадна абаад, оройд түрүүшын революци хүрээ-тэрхи Грузин таряшадтай бай-далые зурагланан, XX зуун жэ-

лэй эхин үелэ хүдэлмэришэн ан-гийн хубисхалта хүдэлмэришэ үр-гэдэжэ байһаные харууһан, шэнэ байдал зохёолон совет хү-нүүдэй ажалай баатаршалгые магтан дуулаһан байна.

Константин Лордкипанидзини творчество мүнөө үеһин Грузин литература дотор элитэ һуури ээһэнэ. Хорёод оной түрүүшын хахадта бэшһэн эртынгээ рас-скалууд дотор залуу уран зо-хёолно тэрэ үеһин шухала үйлэ хэрэгүүдые тодо һонороо зүбэ-лэн харуулдаг байһан юм. Хори гаран, гушаад онуудта зохёолон «Колхидын туяа» гэжэ романа-ара Грузин литературатада со-циалие реализмын творческо олол аргын багта лабар һуура олоһы харуулаа. Олон тоото номууд дотороо Эсэгэ орооно хамгаалгын Агууехэ дайнай бай-далы бэлиг түгэлдэрөөр харуу-һан, Эхэ орооно хамгаалган бо-лоһон баатар домогто хүнүүдые зурагланан түүхэтэй.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдта Гру-зин уран зохёолой литературатада бэлиг түгэлдэр шэнэ залуу уран зохёолшод нэрэ нэрлүүлээ. Дай-най һүүлэй жэлнүүдта Грузин колхозой ажабайдалы харууһан Реваз Джпаридзини «Дайнда учанан солдалай һанган», Тина Донжашвилини «Алазандэ» гэжэ романууды нэн түрүүлэн нэрлэхэ дуран хүрэнэ. Тинхэдэ Нодар Думбадзини «Би, хүшэн ээби, Илко ба Иларин», «Би нара харанаб», «Нарата һүни» гэһэн номуудууһагшадтай дунда хүндэ-тэй болохой. Гална Отна Иесе-лианини «Уһанан мүнэ», Арчил Сулакаурини «Атлан заһанан» гэ-жэ романууд, залуу уран зохёол-шод Тамаз Чидладини, Реваз Ин-анишвилини, Ладэ Мрелашвилини, Мераб Элиозшвилини, Элишер Кипианини, Нодар Пулькейри-ни зохёолнууд һонирхолтой.

Энэ багахан статья соогоо мүн-өө үеһин Грузин литературые бүхэ дээрнэ шэнжэлжэ шадаха-гүйгөө мэднэб. Эндэ Грузин прозын эгээн томо томо зохёол-нууд дээрэ тогтобод. Эдэ минни нэрлэһэн зохёолнууд дээрһээ хархада, манай литературын хэ-дэ ехэ хужалттай байһанынь, ардайнгаа ажабайдалтай ямар холбоотой байһанынь, олоно-циональнэ совет ардай ухаан бо-лодой нийтэ баялгита Грузин ли-тературын нэгэ мөһөн оруула-һанын яһала эли болохо гэжэ һа-нагдана.

АЙН.

